C/2025/2782

22.5.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 13. maj 2025

om den økonomiske politik i euroområdet

(C/2025/2782)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 136 sammenholdt med artikel 121, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3, litra a),

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer ([2]), særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til Det Europæiske Råds konklusioner,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Den 4. november 2024 udsendte Eurogruppen, i inklusivt format, en erklæring om den europæiske økonomis konkurrenceevne (»Eurogruppens erklæring«), hvori den understregede behovet for hurtig handling for at tackle Unionens haltende produktivitet, innovation og konkurrenceevne gennem ambitiøse investeringer og strukturreformer. Denne opfordring til handling blev efterfølgende forstærket af Det Europæiske Råd, som udsendte Budapesterklæringen om den nye aftale om europæisk konkurrenceevne den 8. november 2024 (»Budapesterklæringen«). Eurogruppens og Det Europæiske Råds erklæringer afspejler de brede konklusioner i rapporten med titlen »The future of European competitiveness« (»Draghirapporten«) og rapporten med titlen »Much more than a market« (»Lettarapporten«) og vidner om en fælles opfattelse af de udfordringer og muligheder, som Unionens økonomi står over for. De udgør baggrunden for gennemførelsen af den nye ramme for økonomisk styring (»rammen«) efter ikrafttrædelsen af forordning (EU) 2024/1263, Rådets forordning (EU) 2024/1264 ([3]) og Rådets direktiv (EU) 2024/1265 ([4]) den 30. april 2024. Rammens formål er at sikre den offentlige gælds holdbarhed, og den fremmer bæredygtig og inklusiv vækst gennem reformer og prioriterede investeringer. I de mellemfristede planer, som medlemsstaterne har forelagt til dato, lægges der vægt på reformer og investeringer, der har til formål at forbedre konkurrenceevnen. Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet giver som led i det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker en vurdering af den makroøkonomiske politik i euroområdet, herunder både finanspolitiske og ikkefinanspolitiske aspekter. Ved at fremhæve centrale makrostrukturelle og institutionelle udfordringer, samt prioriteter og henstillinger, der alle er rettet til euroområdet som helhed samt til dets medlemsstater, udgør denne henstilling en platform for politiske drøftelser om emner af fælles interesse for euromedlemsstaterne.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Rådets forordning (EU) 2024/1264 af 29. april 2024 om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EUT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).
([4]) Rådets direktiv (EU) 2024/1265 af 29. april 2024 om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer (EUT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

(2) Euroområdet har udvist bemærkelsesværdig makroøkonomisk og social modstandsdygtighed og tacklet det hurtige fald i inflationen med minimal indvirkning på beskæftigelsen. Også euroområdets evne til at absorbere chok og til at komme på fode igen, som f.eks. kom til udtryk i dets reaktion på covid-19- og energikrisen, har bidraget til dette positive resultat. Modstandsdygtigheden skyldes i vid udstrækning den rettidige, beslutsomme og fælles politiske reaktion fra Unionens, herunder Den Europæiske Centralbanks (ECB) og medlemsstaternes side, som bidrog til at afbøde virkningerne for økonomien i krisesituationer. I den forbindelse gav den sunde finanspolitiske situation i flere medlemsstater i 2019, den hurtige aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul og nye EU-instrumenter såsom NextGenerationEU og SURE, sammen med den flerårige finansielle ramme (»FFR«), euroområdet et afgørende finanspolitisk råderum, der muliggjorde en effektiv finanspolitisk reaktion. Den strukturelle omstilling af euroområdet i løbet af det seneste årti har også styrket dets modstandsdygtighed. Arbejdsmarkederne er blevet mere fleksible, og de finansielle systemer har vist sig langt stærkere end under den globale finanskrise. I perioden efter covid-19 har det private forbrug nydt godt af det stærke arbejdsmarked og de politiske støtteforanstaltninger, selv om opsparingskvoten fortsat er høj. De offentlige investeringer er blevet styrket i kraft af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde. Udviklingen i de private investeringer har været langt svagere, især siden 2022, som følge af strammere finansielle forhold og udbredt global makroøkonomisk usikkerhed. Samtidig har nettoeksportens bidrag til BNP-væksten været en anelse positiv på grund af en svag importudvikling, skønt eksporten på det seneste er blevet påvirket af stigende handelsfragmentering og handelsrestriktioner. Den reale BNP-vækst, som udgjorde 0,4 % i 2023, ventes at holde sig på et afdæmpet niveau omkring 0,8 % i 2024, hvorefter der imidlertid ventes en stigning til 1,3 % i 2025 og 1,6 % i 2026. Et stærkere privatforbrug forventes at være drivkraften bag aktivitetsstigningen i 2025 og 2026 som følge af vedvarende, om end mere afdæmpede stigninger i reallønnen og beskæftigelsesvæksten. Over de kommende to år forventes de samlede investeringer at stige mere gradvist understøttet af både stigende private investeringer og en kraftig national og EU-finansieret offentlig investeringsaktivitet, mens en stigning i den eksterne efterspørgsel ventes at støtte eksporten.

(3) Den samlede inflation steg kraftigt i kølvandet på energikrisen (gennemsnittet for euroområdet nåede i oktober 2022 et maksimum på 10,6 %), men forventes at falde til 2,1 % i 2025 og yderligere til 1,9 % i 2026. Inflationsforskellene i euroområdet, som blev mere udtalte i 2022, er i mellemtiden også indsnævret og forventes at holde sig tæt på de historiske gennemsnit. Nedgangen i inflationen afspejler i vid udstrækning en afvikling af de eksogent betingede årsager til de kraftige prisstigninger på energi, fødevarer og tjenesteydelser i de seneste tre år. Den afspejler også virkningen af de afgørende politiske foranstaltninger, der blev truffet af ECB. Som reaktion på den oprindelige inflationsstigning gennemførte ECB en række renteforhøjelser med det formål at tøjle inflationsforventninger og priser, samtidig med at den begyndte at nedbringe sine aktivporteføljer. Den stramme pengepolitik er i den senere tid blevet modereret med henblik på at sikre, at inflationen vedvarende stabiliseres på ECB's mellemfristede mål på 2 %.

(4) Arbejdsmarkederne var fortsat stærke i 2024 trods svagere økonomisk aktivitet. Beskæftigelsen steg med tre millioner i euroområdet fra udgangen af 2022 til medio 2024, og antallet af job er rekordhøjt. Beskæftigelsesvæksten har været markant på tværs af aldersgrupper, køn og uddannelsesniveau. Erhvervsfrekvensen steg også og nåede et nyt højdepunkt i 2024, selv om der fortsat er udfordringer, navnlig for kvinder, yngre og ældre arbejdstagere, romaer og personer med handicap. Som mange andre udviklede økonomier har euroområdet nydt godt af en betydelig indvandring, herunder fra Ukraine og andre områder, hvilket har bidraget til udbuddet af arbejdskraft og til at mindske manglen på arbejdskraft og kvalifikationer i visse brancher og lande. Arbejdsløsheden i euroområdet stabiliserede sig omkring 6,3 %, et historisk lavt niveau, i oktober 2024. Den stigende tendens til mangel på arbejdskraft og kvalifikationer, der skyldes færre personer i den erhvervsaktive alder samt efterspørgslen efter nye færdigheder, forværret af den hurtige genopretning efter tilbageslaget i forbindelse med pandemien, er på det seneste aftaget noget. Der er dog fortsat betydelig mangel på arbejdskraft i flere brancher. Virksomhedernes store overskud og positive balanceudvikling har bidraget til en stabil efterspørgsel efter arbejdskraft. Andelen af virksomheder, der erklærer, at arbejdskraft er en faktor, der begrænser deres produktion, og andelen af ledige stillinger er på det seneste faldet fra deres historiske toppunkter, selv om de fortsat er høje og ligger over niveauet fra før pandemien.

(5) I 2023 og 2024 steg de nominelle lønninger som følge af høj inflation og et stramt arbejdsmarked. I andet kvartal 2024 steg de samlede nominelle lønomkostninger pr. ansat med 4,5 % (gennemsnit for euroområdet) sammenlignet med samme periode i 2023, hvilket er en smule lavere end i 2023. Ifølge Europa-Kommissionens efterårsprognose 2024 ventes en stabil nominel lønvækst i 2024 og en afdæmpning i 2025. Reallønnen, som faldt i 2022 og i første halvdel af 2023, begyndte at rette sig i tredje kvartal 2023. Stigningen i overskudsandelen i de seneste år og det efterfølgende fald tyder på, at virksomhederne kompenserer for lønstigninger ved at reducere fortjenstmargenerne i stedet for at hæve priserne. Den igangværende gradvise genopretning af reallønnen afspejler primært en indhentning af efterslæb, og de nuværende forventninger til væksten i de nominelle lønninger og produktiviteten

forekommer at være i overensstemmelse med en tilbagevenden til det mellemfristede inflationsmål på 2 %. Indkomsterne i bunden af indkomstfordelingen er i det seneste år blevet understøttet af både offentlige overførsler og stigninger i mindstelønnen. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats for at fremme rimelige lønninger og kvalitetsjob, da risikoen for fattigdom stadig kun er marginalt lavere end i 2019, og husstandenes økonomiske vanskeligheder fortsat er store efter at være steget for både husstande i de laveste og de lavere mellemindkomstgrupper under energikrisen.

(6) Euroområdet har længe haft strukturelle problemer, som påvirker dets konkurrenceevne. Disse problemer omfatter stagnerende produktivitet, hindringer for det indre marked, utilstrækkelige private investeringer, begrænset innovation og begrænset udbredelse af digitale teknologier, høje energipriser og administrative byrder. Væksten i totalfaktorproduktiviteten – et produktivitetsmål, der eliminerer stigningen i beskæftigelse og kapital – er i løbet af de seneste årtier stagneret mere end i andre internationale peerregioner som f.eks. USA. Denne situation giver anledning til bekymring om euroområdets evne til at opretholde konkurrenceevnen i et globalt miljø præget af hurtige teknologiske ændringer. Håndteringen af disse udfordringer kræver en mangesidet tilgang. Denne tilgang omfatter fremskyndelse af innovation og udvikling af avancerede digitale og nul- og lavemissionsteknologier og infrastrukturer ved eksempelvis at tilskynde til tilpasning af forretningsmodeller, at håndtere manglen på kvalificeret arbejdskraft samt om nødvendigt at forbedre adgangen til digital infrastruktur. Endvidere er det fortsat afgørende at lette udbredelsen af innovation på tværs af brancher og virksomheder, at styrke arbejdsstyrkens kvalifikationer, navnlig de grønne og digitale færdigheder, og at mindske den administrative byrde, samtidig med at de politiske mål og beskyttelsen af standarderne for den grønne pagt opretholdes. Uddybning af det indre marked ved at fjerne hindringer og ved at sikre korrekt gennemførelse, bedre anvendelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked, navnlig ved at integrere Unionens kapitalmarkeder, er også afgørende for at styrke euroområdets konkurrenceevne. Desuden underminerer energipriser, der er højere end de internationale konkurrenters, omkostningskonkurrenceevnen i flere brancher. Dette stiller virksomhederne ringere, især i energiintensive sektorer, der er afhængige af olie og gas.

(7) Unionen skiller sig ud globalt med hensyn til grundforskning og har sammenlignelige offentlige udgifter til forskning og udvikling (FoU) i forhold til sine konkurrenter, men halter bagefter med hensyn til anvendt forskning og udvikling af produkter, der kan markedsføres, navnlig inden for højteknologisk digital innovation. Det er altafgørende, at euroområdet og Unionen ikke sakker bagud i forhold til andre større økonomier i aktuelle innovationsområder, herunder den grønne omstilling, digitalisering, kunstig intelligens (AI), halvledere og kvantedatabehandling samt rum- og bioteknologi. I betragtning af de strategiske digitale teknologiers voksende betydning er kapacitetsudvikling og udnyttelse af vores styrker på området afgørende for at befæste EU's position som førende på teknologiområdet, styrke dets teknologiske suverænitet og modstandsdygtighed og opretholde vores åbne strategiske autonomi. Desuden kan barrierer for den fri bevægelighed af viden og talent på tværs af europæiske lande hindre den fulde udnyttelse af Unionens potentiale inden for innovation, produktivitet og konkurrenceevne. En forøgelse af produktiviteten vil kræve en fremskyndelse af innovationen og en forøgelse af FoU-investeringerne, navnlig fra den private sektors side, bl.a. med målrettede og velkalibrerede offentlige FoU-investeringer, der kan fungere som løftestang for den private FoU-indsats. Investeringer i menneskelig kapital er blevet afgørende, i takt med at økonomierne presses af hurtige teknologiske og demografiske ændringer. Selv om gennemførelsesgraden for videregående uddannelser i Europa generelt forbedres, er der et bekymrende fald i de unges grundlæggende kvalifikationer og alt for beskedne fremskridt inden for voksnes deltagelse i læring, hvilket hæmmer uddannelsesresultaterne og produktivitetsvæksten i den nærmeste fremtid. Desuden kræver den dobbelte grønne og digitale omstilling, at der udvikles nye færdigheder, fra grundlæggende til mere avancerede og specialiserede. Alle disse udfordringer skal imødegås med målrettede uddannelsesinitiativer gennem hele livscyklussen. Ved at prioritere uddannelse og færdighedsudvikling kan Unionen fremme innovation, produktivitet og konkurrenceevne.

(8) Unionens virksomheder har brug for gunstige betingelser, som kan fremme stordriftsfordele, vækst og optrapning og bidrage til, at de kan gøre sig gældende på de globale markeder. Undersøgelser viser, at kompleksiteten af de reguleringsmæssige rammer, kumulative rapporteringsforpligtelser og indviklede skatteregler ofte påvirker virksomhedernes investeringsbeslutninger og ekspansionsplaner i euroområdet og Unionen negativt. Geopolitiske spændinger, risiko for geoøkonomisk fragmentering, handelsrestriktioner og spørgsmål vedrørende den økonomiske sikkerhed, som påvirker adgangen til kritiske råstoffer og teknologier, påvirker også deres vækst. En fremskyndelse af omstillingen til en mere cirkulær økonomi vil bidrage til at afhjælpe manglen på kritiske råstoffer, ligesom fremme af investeringer sammen med vores internationale partnere kan styrke europæisk industris konkurrenceevne yderligere, herunder med Global Gateway-initiativet og Team Europe-tilgangen. Kanalisering af ressourcer til sektorer med

potentiale for høj produktivitetsvækst kræver, at flaskehalse for omfordeling af kapital og arbejdskraft afhjælpes. På energimarkedet er udviklingen af tilstrækkelige og omkostningseffektive netsammenkoblinger og effektiv udnyttelse af de eksisterende – navnlig grænseoverskridende – net afgørende for at forbinde producenter og forbrugere på tværs af store geografiske områder. Desuden er øget energieffektivitet samt udbredelse og anvendelse af nul- og lavemissionsteknologier, bl.a. gennem energifællesskaber, afgørende for et prisfleksibelt elforbrug og øget fleksibilitet og bidrager til at reducere energiomkostningerne. Fjernelse af unødvendige administrative byrder og lettelse og fremskyndelse af udstedelsen af tilladelser kan fremme erhvervsaktiviteten og investeringerne. Strukturreformer såsom dem, der støttes af EU-midler i forbindelse med mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag, bidrager til at styrke medlemsstaternes konkurrenceevne. Bæredygtig og inklusiv vækst og udvikling bidrager til at mindske forskellene mellem regionerne i Europa og fremme opadgående social konvergens. Mere end 30 år efter det indre markeds oprettelse er dets fulde potentiale dog fortsat underudnyttet. Identifikationen, prioriteringen og koordineringen af politikker til forbedring af produktiviteten på nationalt plan kunne være bedre. Ikke alle medlemsstater har oprettet nationale produktivitetsråd til dette formål eller udnyttet deres potentiale effektivt. Styrket reguleringsmæssig konvergens og økonomisk integration kan stimulere private investeringer, produktivitet og innovationskapacitet samt fremme diversificering af og sikkerhed i forsyningskæderne for virksomheder i Unionen. Unionen skal desuden sørge for at holde en hårfin balance mellem på den ene side mere åben handel og styrkelse af den økonomiske sikkerhed samt opfyldelse af målene i aftalen om ren industri og på den anden side sikring af lige konkurrencevilkår på globalt plan gennem yderligere anvendelse af handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter mod urimelig handelspraksis. Dette kræver en koordineret tilgang og politisk komplementaritet på både medlemsstats- og EU-plan.

(9) Der er rigelig opsparing i euroområdet. Hvis de opsparede midler kanaliseres til produktive investeringer via kapitalmarkederne, kan de yde betydelig støtte til finansiering af den grønne og den digitale omstilling og bidrage til at eliminere konkurrenceevneforskelle. En stor del af euroområdets virksomheder er afhængige af denne sektor som finansieringskilde; i de senere år har stramme finansieringsvilkår i banksektoren imidlertid gjort det vanskeligere for dem at investere. Virksomhedernes låneomkostninger reduceres dog i takt med faldet i de pengepolitiske renter. Risikovillig kapital (venture capital) og finansiering uden for banksektoren, især til innovative virksomheder, er ikke tilgængelig i samme omfang som i USA. Selv om offentlige investeringer med støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler kan spille en rolle, betyder udfordringen med at forbedre euroområdets konkurrenceevne sammen med behovet for støtte til grønne og digitale investeringer, at der er et stort privat finansieringsbehov. Åbne, velintegrerede og velfungerende kapitalmarkeder er vigtige for at understøtte private investeringsstrømme i retning af innovation og for at tilvejebringe finansiering i tilstrækkeligt omfang til at matche denne investeringsudfordring. En europæisk opsparings- og investeringsunion som foreslået i Letta- og Draghirapporterne kan fremme en konkurrencedygtig og velfungerende finans- og banksektor for at støtte væksten, forbedre konkurrenceevnen og bidrage til, at den enorme private opsparing udnyttes til at tilvejebringe tilstrækkelig finansiering til investeringsmuligheder. Dette kan overordnet set bidrage til lettere finansiering af innovation, dekarbonisering af industrien samt den grønne og den digitale omstilling. En forøgelse af puljen af investeringsegnede projekter i euroområdet vil dog også kræve en dybere integration af markederne for varer og tjenesteydelser og en forenkling af lovgivningen. I Eurogruppens erklæring gentog Eurogruppen sit tilsagn om at fuldføre bankunionen i overensstemmelse med erklæringen af 16. juni 2022 fra Eurogruppen i inklusivt format.

(10) De seneste kriser og den nødvendige politiske reaktion har resulteret i øget offentlig gæld og betydelige underskud i nogle euromedlemsstater. Dette samt de stigende aldersrelaterede omkostninger vil udgøre en udfordring for den finanspolitiske holdbarhed i de kommende år. De politiske beslutningstagere vil skulle skabe finanspolitiske stødpuder og investere i en retfærdig grøn og digital omstilling, social og økonomisk modstandsdygtighed, herunder den europæiske søjle for sociale rettigheder, energisikkerhed og om nødvendigt opbygning af forsvarskapacitet. Opnåelsen af en sådan balancegang vil kræve omhyggelig prioritering af de offentlige udgifter og samordning af politikker for at sikre støtte til de investeringer, der er nødvendige for at opnå bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst og øget modstandsdygtighed. En forsigtig finanspolitik vil bidrage til en afbalanceret politiksammensætning, mens finansiel stabilitet vil spille en central rolle med hensyn til at styrke euroområdets økonomiske grundlag og sikre dets position i den globale økonomi. Den nye ramme for økonomisk styring og navnlig anvendelsen af væksten i nettoudgifterne som den eneste operationelle indikator i forbindelse med gennemførelsen af stabilitets- og vækstpagten forventes at styrke de automatiske stabilisatorers rolle i euroområdet.

(11) Efter at have toppet i første kvartal 2021 har den gennemsnitlige offentlige gældskvote for euromedlemsstaterne været faldende og nåede 88,9 % af BNP ved udgangen af 2023. Den samlede gældskvote forventes at stige en smule i 2024-2025, til 89,6 % af BNP. Denne forventede stigning afspejler højere gældsserviceringsomkostninger samt en opbremsning i væksten i det nominelle BNP som følge af faldende inflation, samtidig med at store primære

underskud fortsat påvirker gældsudviklingen. Desuden ventes stock-flow-justeringerne at have gældsforøgende virkning i 2024-2025. De offentlige gældskvoter varierer fra land til land: Ved udgangen af 2025 forventes de fleste medlemsstater at have en lavere gældskvote end i 2020. 11 euromedlemsstater vil dog stadig have en gældskvote på over 60 %, og fem vil fortsat ligge over 100 %. Da gælden i euroområdet stadig ligger over niveauet fra før pandemien, og der i mange medlemsstater stadig er udfordringer med hensyn til gældsholdbarheden, er der for at sikre denne holdbarhed og genopbygge finanspolitiske stødpuder behov for strategier til en vedvarende, differentieret, gradvis og realistisk gældsnedbringelse i overensstemmelse med den nye ramme for økonomisk styring. Samtidig vil reformer og investeringer styrke BNP-væksten og tillige bidrage til finanspolitisk holdbarhed. Den finanspolitiske kurs i euroområdet skønnes at have været kontraktiv i 2024, 0,5 % af BNP, og forventes at være en smule kontraktiv i 2025, lige over 0,25 % af BNP. En korrekt gennemførelse af den nye finanspolitiske ramme vil også i 2026 indebære en let kontraktiv finanspolitisk kurs i euroområdet. Efter de seneste års kraftige ekspansion er dette hensigtsmæssigt i euroområdet trods store forskelle mellem euromedlemsstaterne, navnlig i betragtning af deres individuelle budgetstillinger. Som følge af behovet for yderligere at styrke den finanspolitiske holdbarhed og for fortsat at understøtte den aktuelle inflationsnedgang er en forsigtig politik påkrævet. Den gradvise og differentierede finanspolitiske konsolidering kombineret med reformer og investeringer samt tilgængeligheden af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler forventes at sikre den økonomiske vækst og fremme den potentielle vækst i euroområdet.

(12) For at håndtere fremtidige kriser og sikre holdbarheden af pensions-, sundheds- og langtidsplejesystemerne er det afgørende at styrke de offentlige finanser. De aldersrelaterede udgifter ventes at stige med betydelige forskelle mellem medlemsstaterne, navnlig som følge af stigende pensionsomkostninger samt udgifter til sundhed og langtidspleje. Den nødvendige tilpasning af de offentlige finanser skaber udfordringer, hvilket understreger behovet for en omhyggelig forvaltning af indtægter og udgifter. I euroområdet har de offentlige indtægter i gennemsnit ligget stabilt på omkring 45,6 % af BNP i de seneste to årtier, mens udgifterne steg kraftigt under finanskrisen og covid-19-pandemien. Indtægtskvoten forventes at være steget i 2024 som følge af ekstraordinære indtægter fra skatter og sociale bidrag i forbindelse med et stærkt arbejdsmarked, og den forventes at stige yderligere i 2025 som følge af diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden. Skatteindtægternes nuværende sammensætning er dog muligvis ikke altid optimal, og skattekilen i euroområdet er forholdsvis høj sammenlignet med andre udviklede økonomier. Dette er særlig relevant i lyset af behovet for at sikre den størst mulige arbejdsmarkedsdeltagelse på et stramt arbejdsmarked, hvor manglen på arbejdskraft giver anledning til bekymring. Et skift i skattebyrden fra beskatning af arbejde til andre skatter, som antages at påvirke væksten mindre og er mindre forvridende, eksempelvis beskatning af ejendom eller miljøafgifter, ville være gavnlig. Målrettede reformer af skatte- og socialsikringssystemernes iboende incitamenter samt aktive arbejdsmarkedspolitikker og tilvejebringelse af økonomisk overkommelig førskoleundervisning, børnepasning og langtidspleje af høj kvalitet kan bidrage til at afhjælpe manglen på arbejdskraft og samtidig sikre en stabil indtægtsstrøm og understøtte den nødvendige tilpasning af de offentlige finanser. Foranstaltninger til bekæmpelse af aggressiv skatteplanlægning, skatteundgåelse og skatteunddragelse kan også gøre skattesystemerne mere effektive og retfærdige og samtidig støtte genopretning og øge indtægterne. Selv om den samlede udgiftskvote er faldet siden 2021, er den stadig høj i forhold til niveauet fra før covid-19. Udgiftskvoten ventes at stabilisere sig på omkring 49,6 % af BNP i 2024-2025, da begrænsningerne i de primære løbende udgifter i forbindelse med gennemførelsen af Unionens nye finanspolitiske ramme opvejes af højere renteudgifter.

(13) Euroområdets finansielle system har vist sig at være robust i en situation med hastigt stigende renter og står nu over for makroøkonomisk usikkerhed med afdæmpet låneefterspørgsel og en sårbar ejendomssektor i en række medlemsstater. I de senere år har virksomhedernes høje indtjening bidraget til, at de har kunnet betale deres gæld trods strammere finansieringsvilkår. Svag økonomisk vækst og stigende arbejdskraftomkostninger kan imidlertid øge sårbarheden i nogle sektorer. Navnlig er priserne på erhvervsejendomme faldet kraftigt, hvilket giver anledning til bekymring om gældsserviceringen, mens udviklingen i boligpriserne har været meget forskellig fra medlemsstat til medlemsstat. Banksektorens modstandsdygtighed er blevet understøttet af en solid tilsynsramme, herunder højere kapitalkrav og anvendelse af låntagerbaserede foranstaltninger. Omfanget af misligholdte lån er fortsat lavt, men der er tegn på forværring i ejendomssektoren. Også den voksende finansielle sektor uden for banksektoren er med et uafhjulpet likviditetsmismatch og overdreven gearing sårbar. Denne sårbarhed kan forstærke pristilpasningerne i tilfælde af en pludselig markedskorrektion,

HENSTILLER, at euromedlemsstaterne i perioden 2025-2026 træffer foranstaltninger individuelt, herunder ved at gennemføre deres genopretnings- og resiliensplaner, og i fællesskab i Eurogruppen med henblik på at:

1. **Konkurrenceevne**

fremme produktiviteten hurtigst muligt ved at lette omfordelingen af ressourcer til sektorer med høj produktivitet og sektorer med højt produktivitetspotentiale gennem mere velfungerende og velintegrerede markeder for varer og tjenesteydelser samt strukturreformer; afhjælpe fragmenteringen af innovationsøkosystemerne og øge disses evne til at skabe banebrydende innovationer, bl.a. inden for hypermoderne digitale og nul- og lavemissionsteknologier samt spydspidsinfrastruktur, samt øge indførelsen af nye digitale og nul- og lavemissionsteknologier og innovative aktiviteter mere generelt; tilskynde virksomhederne til at investere i anvendt forskning og innovation og udvikling af produkter, der kan markedsføres; føre politikker til fremme af udbredelsen af digitale og højteknologiske løsninger i virksomheder; øge virksomhedernes effektivitet og mulighed for at opnå den optimale skala, navnlig ved at uddybe det indre marked; forbedre erhvervsklimaet ved at mindske unødvendige administrative byrder og den reguleringsmæssige kompleksitet og ved at fjerne investeringshindringer samtidig med at de politiske mål opretholdes; sikre, at erhvervspolitikken effektivt målrettes mod strategiske sektorer og teknologier, ved at sikre at offentlig støtte koordineres på europæisk plan og ikke fordrejer de lige vilkår på det indre marked, og effektivt bidrager til euroområdets konkurrenceevne og dets åbne strategiske autonomi; tilskynde til iværksætteri og oprettelse af nye virksomheder;

hurtigt udvikle en europæisk opsparings- og investeringsunion ved at fremme en konkurrencedygtig og velfungerende finans- og banksektor for at støtte vækst og investeringer og forbedre konkurrenceevnen; fuldføre bankunionen ved at fortsætte arbejdet med alle udestående elementer i overensstemmelse med erklæringen fra juni 2022 fra Eurogruppen i inklusivt format og færdiggøre reformen af rammerne for styring af bankkriser og indskudsforsikring; gøre fremskridt med de udestående foranstaltninger i handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen fra 2020, sikre en hurtig gennemførelse af de allerede vedtagne foranstaltninger og fremskynde arbejdet med de foranstaltninger, som Eurogruppen har udpeget i sin erklæring fra marts 2024 om kapitalmarkedsunionens fremtid, med henblik på at skabe dybe, velfungerende og velintegrerede europæiske kapitalmarkeder til gavn for forbrugerne og erhvervslivet; forbedre adgangen til passende finansiering for virksomheder til vækst og investering, navnlig for innovative SMV'er, samt borgernes adgang til et større udvalg af investeringsmuligheder på kapitalmarkederne; udnytte EU's støtte gennem målrettede finansielle instrumenter til at forbedre SMV'ers adgang til kapital, navnlig til innovation og ekspansion, og dermed maksimere virkningen af EU's finansiering; rejse venturekapital gennem velfungerende og velintegrerede europæiske kapitalmarkeder for at kanalisere opsparing og risikovillig kapital til navnlig nystartede virksomheder og vækstvirksomheder fra kilder både inden for og uden for Unionen;

fremme opkvalificering og omskoling af arbejdsstyrken og kvalitetsjob med henblik på at øge produktiviteten, navnlig i forbindelse med demografiske ændringer, og støtte en retfærdig grøn og digital omstilling; øge arbejdsmarkedsdeltagelsen yderligere, herunder ved at styrke aktive arbejdsmarkedspolitikker; forbedre uddannelsespolitikkerne, herunder politikker for erhvervsuddannelser, for at forbedre uddannelsesresultaterne og sikre en bedre overensstemmelse mellem efterspørgsel efter og udbud af kvalifikationer;

fremme materielle og immaterielle investeringer i kritiske teknologier, kritisk infrastruktur og inden for fælles prioriteter såsom den digitale og den grønne omstilling, energisikkerhed og opbygningen af forsvarskapacitet ved at mobilisere privat kapital og sikre de nødvendige offentlige investeringer uden at skabe forvridninger på det indre marked; anspore til investeringer i FoU, navnlig ved at fremme den private sektors bidrag gennem forbedrede rammebetingelser for investeringer, ved at gennemføre strukturreformer og ved at forbedre koordineringen af den offentlige finansiering, herunder på EU-plan; fortsætte den hurtige gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne og gøre fuld brug af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken; øge effektiviteten af politiske tiltag, der tager sigte på at øge produktiviteten, ved at sikre, at foranstaltninger er passende identificeret, koordineret og prioriteret, herunder gennem bedre forvaltning, inddragelsen af lokale og regionale myndigheder samt en mere effektiv anvendelse af de nationale produktivitetsråd

2. **Modstandsdygtighed**

lette integrationen af underrepræsenterede grupper på arbejdsmarkedet, navnlig kvinder, unge, ældre, lavtuddannede samt personer med handicap og personer med migrantbaggrund; fjerne hindringer for arbejdsmarkedsdeltagelse, herunder ved at forbedre adgang til og kvaliteten af førskoleundervisning samt børnepasning og langtidspleje; træffe foranstaltninger til at forbedre dårlige arbejdsforhold og lette styret lovlig migration af arbejdstagere fra tredjelande i erhverv, der oplever mangel på arbejdskraft, som supplement til fair arbejdskraftmobilitet og udnyttelse af udbuddet af arbejdskraft og kvalifikationer fra Unionen;

i overensstemmelse med national praksis og under hensyntagen til arbejdsmarkedets parters rolle styrke betingelserne for en holdbar løn- og produktivitetsvækst, navnlig for lav- og mellemindkomstgrupper; lønforhandlinger bør tage hensyn til den relative konkurrenceevneudvikling og undgå at bidrage til varige forskelle i konkurrenceevnen i euroområdet; sikre en reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter i den politiske beslutningsproces og styrke den

sociale dialog; fremme sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen på tværs af industrier; anlægge en menneskecentreret tilgang i forbindelse med gennemførelsen af nye teknologier;

styrke incitamenterne til at arbejde ved at flytte skattebyrden væk fra arbejde, herunder gennem målrettede reformer af skatte- og socialsikringssystemerne; træffe foranstaltninger til bekæmpelse af fattigdom ved at beskytte og styrke tilstrækkelige og bæredygtige sociale beskyttelses- og inklusionssystemer, herunder ved at forbedre adgang til økonomisk overkommelige og bæredygtige boliger;

udvikle og gennemføre en overordnet EU-dækkende strategi som supplement til og for at samle nationale strategier for effektiv elektrificering og grøn omstilling, bl.a. gennem en kraftig forøgelse af produktionen og brugen af vedvarende energi og yderligere nedskæringer i anvendelsen af importerede fossile brændstoffer; især er tilstrækkelige, omkostningseffektive og virksomme netsammenkoblinger – navnlig grænseoverskridende netsammenkoblinger – afgørende for at forbinde producenter og forbrugere på tværs af store geografiske områder; intensivere indsatsen for at forbedre beredskabet i forbindelse med negative udviklingstendenser, herunder klimaændringer samt naturrelaterede og geopolitiske risici, navnlig i de regioner, der er mest udsatte for sådanne risici

3. **Makroøkonomisk og finansiel stabilitet**

for at sikre overholdelse af den nye finanspolitiske ramme med henblik på at forbedre gældsholdbarheden og fremme holdbar økonomisk vækst sikre at den årlige vækst i nettoudgifterne i de enkelte medlemsstater ikke overstiger det maksimale beløb i overensstemmelse med Rådets henstilling. Dette ventes at føre til tilpas differentierede finanspolitiske tilpasninger og en generelt let kontraktiv finanspolitisk kurs i euroområdet i 2025 og 2026;

ved fastlæggelsen af finanspolitiske strategier sigte mod at forbedre kvaliteten og effektiviteten af udgifts- og indtægtsforanstaltninger; mindske skatteundgåelse og -unddragelse, bekæmpe aggressiv skatteplanlægning og tilpasse finanspolitiske strategier til politiske mål såsom at omdirigere skattebyrden fra arbejde til mindre forvridende skattegrundlag;

overvåge de risici for den makroøkonomiske stabilitet, der er forbundet med aktivers kvalitet og repricing, herunder klima- og miljørelaterede risici, og styrke den reguleringsmæssige værktøjskasse for så vidt angår sektoren for finansiel formidling uden for banksektoren, alt efter hvad der er relevant for at styre og reducere identificerede risici;

i forbindelse med yderligere skridt til uddybning af Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) tage hensyn til erfaringerne fra udformningen og gennemførelsen af Unionens omfattende økonomipolitiske reaktion på covid-19-krisen; fortsætte med at gøre fremskridt med uddybning af ØMU'en i fuld respekt for Unionens indre marked og på åben og gennemsigtig vis af hensyn til medlemsstaterne uden for euroområdet; fortsat styrke euroens internationale rolle og gøre yderligere fremskridt i arbejdet med den digitale euro.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. maj 2025.

På Rådets vegne

A. DOMAŃSKI

Formand